

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО

УДК 342.92

DOI: 10.33663/1563-3349-2023-93-24

С. О. КОРОЄД

АПЕЛЯЦІЙНЕ ОСКАРЖЕННЯ РІШЕННЯ ВИЩОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО СУДУ В АДМІНІСТРАТИВНІЙ СПРАВІ ПРО ЗАСТОСУВАННЯ САНКЦІЙ ОСОБАМИ, ЯКІ НЕ БРАЛИ В НІЙ УЧАСТІ

На прикладі судового рішення в адміністративній справі про застосування санкцій розглядається питання апеляційного оскарження рішення Вищого антикорупційного суду особами, які не брали участі у справі, проте майно яких було стягнуто в дохід держави. Здійснюється аналіз положень Кодексу адміністративного судочинства України, які встановлюють право осіб, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, свободи, інтереси та (або) обов'язки, на апеляційне оскарження рішення суду першої інстанції. Обґрунтовано, що такі особи, не маючи права на апеляційне оскарження рішень Вищого антикорупційного суду про застосування санкцій, обмежені в конституційному праві на звернення до суду, що за конкретних обставин суперечить принципу верховенства права. Адже, з одного боку, законом не встановлено для таких осіб прямої заборони на апеляційне оскарження, а з іншого – у таких осіб відсутня інша юридична можливість захисту (відновлення) свого права власності в іншому провадженні.

Ключові слова: адміністративне судочинство, провадження, справи про застосування санкцій, Вищий антикорупційний суд, рішення, апеляційне оскарження, треті особи, доступ до правосуддя, порушення права, майно, власність.

Koroied Serhii. Appeal against the decision of the High Anti-Corruption Court in the administrative case on the application of sanctions by persons who did not participate in it

In the article it is considered, on the example of a court judgment in an administrative case on the application of sanctions, the issue of an appeal against the judgment of the High Anti-Corruption Court by persons who did not participate in the case, but whose property was seized as state income. An analysis of the provisions of the Code of Administrative Proceedings of Ukraine is carried out, which enshrine the right of persons who did not participate in the case, if the court decided the issue on their rights, freedoms, interests and (or) obligations, to file an appeal on the judgment of the court of first instance. It is substantiated that such persons, not having the right to file an appeal on judgments of the High Anti-Corruption Court on the application of sanctions, are limited in their constitutional right to appeal to the court, which in specific circumstances contradicts with the principle of the rule of law, because on one hand, the law does not establish a direct prohibition for such persons on appeal, and on the other hand, such persons have no other legal opportunity to protect (restore) their ownership rights in other proceedings.

Key words: *administrative proceedings, proceedings, cases on the application of sanctions, the Higher Anti-Corruption Court, judgment, appeal, third parties, access to justice, violation of law, assets, property.*

У своїх попередніх публікаціях ми вже звертали увагу, що в адміністративному судочинстві (в практиці Верховного Суду), на відміну від цивільного і господарського, простежується позиція обмежувального тлумачення сфери предметної юрисдикції адміністративних судів окремими публічно-правовими спорами (на прикладі справ про оскарження бездіяльності Голови Верховної Ради України та Президента України щодо непідписання законів) [1], а також визнається існування процесуальної заінтересованості позивача як передумови права на звернення до адміністративного суду (в результаті чого робиться висновок про неможливість судового оскарження індивідуальних актів, які не стосуються позивача) [2]. Зазначені висновки прямо не впливають із положень Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України), а ґрунтуються на тлумаченні Верховним Судом відповідних норм Кодексу, яке в наведених вище випадках не можна визнати адекватним, оскільки призводить до обмеження конституційного права на доступ до правосуддя. Водночас у певних випадках норми КАС України, дійсно, прямо визначають перелік суб'єктів, які вправі звертатися до суду з конкретними вимогами у певних категоріях

справ (наприклад, ч. 1 ст. 273, ч. 1 ст. 274, ч. 1, 2 ст. 275, ч. 1-3 ст. 277, ч. 1 ст. 281, ст. 283, ст. 284, ч. 1 ст. 285, ч. 1 ст. 287, ч. 1 ст. 289 та ін.).

Проблема неадекватного тлумачення Верховним Судом відповідних норм КАС України нещодавно отримала новий розвиток, коли Верховний Суд в адміністративній справі, яка розглядалася в порядку адміністративного судочинства по першій інстанції Вищим антикорупційним судом, про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України “Про санкції”, зробив висновок про неможливість апеляційного (і, відповідно, касаційного) оскарження рішення Вищого антикорупційного суду особами, які не брали участі у справі (не були залучені судом), але суд вирішив питання про їхні права – стягнув у дохід держави активи (рухоме, нерухоме майно), які на праві власності належали таким особам [3].

З огляду на зазначене метою даної статті є науково-практичний аналіз відповідних положень КАС України в аспекті забезпечення апеляційного оскарження судових рішень як складової конституційного права на доступ до правосуддя особами, які не були учасниками справи, але права яких було порушено внаслідок прийняття рішення Вищим антикорупційним судом.

Так, у зазначеній вище адміністративній справі № 991/5572/22 Верховний Суд погодився із висновком Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду про те, що стаття 283-1 КАС України, яка встановлює особливості провадження у справах про застосування санкцій (і, на думку суду, є спеціальною нормою щодо загальної норми – частини першої статті 293 КАС України за колом осіб, на яких вона поширюється), передбачає можливість подачі апеляційної скарги на рішення Вищого антикорупційного суду до Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду лише для сторони (позивача і відповідача) та виключає можливість подання апеляційної скарги особами, які не були стороною (не брали участі) в зазначеній адміністративній справі.

Тобто Верховний Суд, погодившись з Апеляційною палатою Вищого антикорупційного суду, вважав частину восьму статті 283-1 КАС України “спеціальною нормою” щодо загальної норми – частини першої статті 293 КАС України за колом осіб, на яких вона поширюється.

Проте вважаємо, що при тлумаченні положення частини восьмої статті 283-1 КАС України варто виходити із системного аналізу положень Кодексу, а також положень Конституції України та правових висновків Конституційного Суду України.

Так, частиною восьмою статті 283-1 КАС України передбачено, що апеляційна скарга на рішення Вищого антикорупційного суду може бути подана “сторonoю” до Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду. Зазначена стаття розміщена у § 2 “Розгляд окремих категорій термінових адміністративних справ” глави 11 “Особливості позовного провадження в окремих категоріях адміністративних справ”. Загальні особливості провадження в окремих категоріях адміністративних справ, які поширюються на всі справи, визначені статтями 273–277, 280–283-1, 285–289 Кодексу, встановлено статтею 268 (особливості повідомлення учасників справи про дату, час та місце розгляду окремих категорій адміністративних справ), статтею 269 (особливості подання заяв по суті справи в окремих категоріях адміністративних справ), статтею 270 (особливості обчислення процесуальних строків у окремих категоріях адміністративних справ), статтею 271 (особливості проголошення та вручення судових рішень в окремих категоріях адміністративних справ), статтею 272 (особливості апеляційного та касаційного оскарження судових рішень в окремих категоріях адміністративних справ), які, хоч й містять певні особливості апеляційного оскарження в цій категорії справ (зокрема щодо строку оскарження), проте ані загальні статті 268–272, ані стаття 283-1 КАС України не визначають інших винятків із загальних правил, встановлених Кодексом, із додержанням яких мають розглядатися всі справи в порядку адміністративного судочинства.

Не встановлено винятків і щодо дії при розгляді справ, передбачених статтею 283-1 КАС України, інституту третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору (навпаки, положення загальних статей 268–272 прямо допускають можливість участі в таких категоріях справ, крім відповідача, інших учасників справи). А відтак при розгляді Вищим антикорупційним судом (з урахуванням особливостей провадження за статтею 283-1) позовної заяви про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України “Про санкції”, в якій заявлено вимогу про стягнення в дохід держави майна

(активів), яке належить не відповідачу, а іншим особам, вважаємо, що у суду наявний передбачений частиною другою статті 49 КАС України обов'язок щодо залучення таких осіб (фізичних чи юридичних осіб – власників майна) до участі у справі як третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору на стороні відповідача. Адже рішення суду про задоволення позову (про застосування до фізичної або юридичної особи санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України “Про санкції”) вплине на їхні права, свободи, інтереси, позбавивши їх права власності на їхнє майно. При цьому вважаємо, що залучення таких осіб є обов'язковим, адже передбачені статтею 50 КАС України наслідки незалучення у справу третьої особи (про те, що обставини справи, встановлені судовим рішенням, не мають юридичних наслідків при розгляді позову, пред'явленого стороною, яка брала участь у цій справі, до цієї третьої особи або позову, пред'явленого цією третьою особою до такої сторони) не матимуть юридичної сили, оскільки рішенням суду така потенційна третя особа буде позбавлена права власності на своє майно, а згідно із роз'ясненнями Пленуму Верховного Суду України судові рішення є обов'язковими до виконання на всій території України і тому вважаються законними, доки вони не скасовані в апеляційному чи касаційному порядку або не переглянуті компетентним судом в іншому порядку, визначеному процесуальним законом, в межах провадження справи, в якій вони ухвалені (пункт 10 постанови Пленуму Верховного Суду України від 13.06.2077 № 8 “Про незалежність судової влади”). А відтак такі потенційні треті особи повинні мати можливість апеляційного оскарження такого рішення суду саме в межах такої справи.

Як роз'яснив у одній зі справ Верховний Суд, рішення є таким, що прийняте про права та обов'язки особи, яка не була залучена до участі у справі, якщо в мотивувальній частині рішення містяться висновки суду про права та обов'язки цієї особи, або у резолютивній частині рішення суд прямо вказав про права та обов'язки таких осіб. У такому випадку рішення порушує не лише матеріальні права осіб, не залучених до участі у справі, а й їх процесуальні права, що випливають із сформульованого в пункті 1 статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод положення про право кожного на справедливий судовий розгляд

при визначенні його цивільних прав і обов'язків. Будь-який інший правовий зв'язок між скаржником і сторонами спору не може братися до уваги [4].

Для прикладу наведемо законодавче регулювання порядку розгляду в порядку цивільного судочинства справ про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення у дохід держави, в яких позов про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення у дохід держави може бути пред'явлено до особи, яка уповноважена на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, набула у власність активи, зазначені у частині другій цієї статті, та/або до іншої фізичної чи юридичної особи, яка набула у власність такі активи за дорученням особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, або якщо особа, уповноважена на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, може прямо чи опосередковано вчиняти щодо таких активів дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними (частина четверта статті 290 ЦПК України). Тобто прямо передбачено, що власники активів обов'язково беруть участь у справі в статусі відповідача.

Зауважимо, що право на апеляційне оскарження передбачено не лише статтею 293 КАС України (яку Верховний Суд у вказаній справі вважав “загальною нормою”), якою встановлено, що учасники справи, особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, свободи, інтереси та (або) обов'язки, мають право подати апеляційну скаргу на рішення суду першої інстанції, а й статтею 13 КАС України (яка розкриває таку основну засаду адміністративного судочинства, як забезпечення права на апеляційний перегляд справи), якою особам, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, свободи, інтереси та (або) обов'язки, надано право на апеляційний перегляд справи.

Забезпечення права на апеляційний перегляд справи є конституційною засадою судочинства (пункт 8 частини другої статті 129 Конституції України). Зазначене положення Конституції неодноразово було предметом тлумачення Конституційного Суду України в контексті положень процесуальних кодексів, які обмежували можливість апеляційного оскарження певних судових рішень. Наприклад, в одній зі справ, аналізуючи відповідні норми Цивіль-

ного процесуального кодексу України у взаємозв'язку з пунктом 8 частини третьої статті 129 Конституції України, Конституційний Суд України дійшов висновку про можливість апеляційного оскарження судового рішення у випадках, коли закон не містить прямої заборони на таке оскарження (Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Суботи Артема Анатолійовича щодо офіційного тлумачення положень пункту 2 частини першої статті 293 Цивільного процесуального кодексу України (справа про забезпечення апеляційного оскарження ухвал суду) від 28 квітня 2010 року № 12-рп/2010). В іншій справі, розглядаючи положення пункту 8 частини третьої статті 129 Конституції України, Конституційний Суд України дійшов висновку, що апеляційне оскарження судового рішення можливе у всіх випадках, крім тих, коли закон містить заборону на таке оскарження. Причому право на апеляційне оскарження судових рішень у контексті положень частин першої, другої статті 55, пункту 8 частини третьої статті 129 Конституції України є складовою права кожного на звернення до суду, оскільки їх перегляд у такому порядку гарантує відновлення порушених прав людини і громадянина (Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Заїченка Володимира Георгійовича щодо офіційного тлумачення положення пункту 18 частини першої статті 293 Цивільного процесуального кодексу України у взаємозв'язку зі статтею 129 Конституції України (про апеляційне оскарження ухвал суду) від 27 січня 2010 року № 3-рп/2010; Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Слободянюка Івана Івановича щодо офіційного тлумачення положення пункту 12 частини першої статті 293 Цивільного процесуального кодексу України у взаємозв'язку з положеннями пунктів 2, 8 частини третьої статті 129 Конституції України від 8 липня 2010 року № 18-рп/2010). Конституційний Суд України також вважає, що право на судовий захист включає, зокрема, можливість оскарження судових рішень в апеляційному та касаційному порядку, що є однією з конституційних гарантій реалізації інших прав і свобод, захисту їх від порушень і протиправних посягань, у тому числі від помилкових і неправосудних судових рішень (Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини другої статті 171-2 Кодексу адміністративного судочинства України від 8 квітня 2015 року № 3-рп/2015). Як зазначив Конституційний Суд України в іншій справі, пункт 8 частини третьої статті 129 Конституції України не містить конкретних вимог щодо підстав встановлення законом випадків, у яких не передбачено апеляційне та касаційне оскарження рішення суду загальної юрисдикції. Конституційний Суд України вважає, що в такому разі з метою забезпечення прав і свобод людини і громадянина законодавче регулювання зазначених питань має відповідати вимогам Основного Закону України, насамперед принципу верховенства права, зокрема таким його складовим, як співмірність між інтересами особи та суспільства, а також справедливість, розумність, логічність закону тощо (Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційними поданнями 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини четвертої статті 18, статті 171-1, частини першої статті 180 Кодексу адміністративного судочинства України, 50 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини четвертої статті 18, частин другої, третьої, п'ятої статті 171-1, частин другої, шостої статті 183-1 Кодексу адміністративного судочинства України та 54 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини першої статті 89 Закону України „Про судоустрій і статус суддів“, частини четвертої статті 18, статті 171-1 Кодексу адміністративного судочинства України (справа про підсудність окремих категорій адміністративних справ) від 29 серпня 2012 року № 16-рп/2012). Ще в одній справі Конституційний Суд України зауважив, що у разі обмеження права на оскарження судових рішень законодавець зобов'язаний запровадити таке правове регулювання, яке дасть можливість оптимально досягти легітимної мети з мінімальним втручанням у реалізацію права на судовий захист і не порушувати сутнісний зміст такого права (Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності)

положень частини другої статті 171-2 Кодексу адміністративного судочинства України від 8 квітня 2015 року № 3-рп/2015).

У нашому випадку законодавча можливість апеляційного перегляду рішення Вищого антикорупційного суду у справі про застосування санкцій існує, проте за висновком Верховного Суду таке право мають лише сторони – учасники справи, а не особи, які не брали участі у справі, проте суд вирішив питання про їхні права. При цьому у випадку відмови в позові (або відмови у стягненні в дохід держави певних активів, які належать іншим особам – не відповідачу) позивач – Міністерство юстиції України має право апеляційного оскарження (як це мало місце у справі № 991/5572/22), а інші особи (через які нібито відповідач опосередковано володіє такими активами), яким на праві власності належать активи, про стягнення яких заявлено позов, не мають можливості апеляційного оскарження рішення суду, яким їх було позбавлено права власності. Водночас, як вже було зазначено вище, рішення суду може бути переглянута (і, відповідно, може бути змінена або скасована) лише в порядку, визначеному процесуальним законом, у межах провадження справи, в якій таке рішення ухвалено (а не шляхом ініціювання нового провадження в іншій справі). Отже, такі треті особи, не маючи права на апеляційне оскарження рішень Вищого антикорупційного суду про застосування санкцій, обмежені в конституційному праві на звернення до суду, що за конкретних обставин суперечить принципу верховенства права, зокрема таким його складовим, як співмірність між інтересами особи та суспільства, а також справедливість, розумність, логічність закону. Адже, з одного боку, законом не встановлено для таких осіб прямої заборони на апеляційне оскарження таких судових рішень, а з іншого – у таких осіб відсутня інша юридична можливість захисту (відновлення) свого права власності.

Такий підхід узгоджується з позицією Європейського суду з прав людини про те, що кожен має право на подання до суду скарги, пов'язаної з його або її правами та обов'язками; на це право, що є одним з аспектів права на доступ до суду, може посилатися кожен, хто небезпідставно вважає, що втручання у реалізацію його або її прав є неправомірним [5]. При цьому Європейський суд з прав людини зробив висновок, що стаття 6 Конвенції не зобов'язує Договірні держави створювати апеляційні чи касацій-

ні суди, проте якщо такі суди існують, необхідно дотримуватись гарантій, визначених у статті 6, наприклад, у тій частині, в якій вона гарантує учасникам судового процесу ефективне право на доступ до суду [6].

Таким чином, застосований Верховним Судом спосіб тлумачення положення статті 283-1 КАС України призвів, на нашу думку, до безпідставного обмеження права “третіх осіб”, яких було позбавлено права власності на майно рішенням Вищого антикорупційного суду, на апеляційне оскарження такого рішення з метою захисту (відновлення) їхніх прав за відсутності прямої заборони в Кодексі на таке оскарження та неможливості перевірки в іншому провадженні (в іншій справі) дотримання критеріїв правомірності втручання у право мирного володіння майном (пропорційність, справедлива рівновага між суспільним та приватним інтересами). Отже, участь таких осіб при розгляді справ зазначеної категорії має бути визнана обов’язковою.

1. Короед С.О., Прут Ю.А. Обмеженість предметної юрисдикції адміністративних судів ознаками публічно-правового спору як перешкода реалізації конституційного права на оскарження в суді всіх рішень, дій чи бездіяльності суб’єктів владних повноважень. *Держава і право*. Сер. Юридичні науки. Вип. 81 / Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Київ: Вид-во «Юридична думка», 2018. С. 105–116.

2. Лошицький М.В., Короед С.О. Процесуальна заінтересованість позивача як нова передумова реалізації права на звернення до адміністративного суду та підстава відмови у відкритті провадження в адміністративній справі (відмови у правосудді). *Судова апеляція*. 2018. № 3 (52). С. 6–17.

3. Ухвала Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 05 січня 2023 року в адміністративній справі № 991/5572/22, адміністративне провадження № К/990/36242/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108273593>.

4. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 10 квітня 2019 року у справі № 753/21690/17, адміністративне провадження № К/9901/52868/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/81047366>.

5. Берназюк Я. Про позови, які не підлягають судовому розгляду. *Веб-сайт “Судово-юридичної газети”*, 9 травня 2019 р. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/140426-pro-zovovi-yaki-ne-pidlyagayut-sudovomu-rozglyadu>.

6. Берназюк Я. Право на доступ до судового захисту в контексті дотримання строків звернення до суду, практика ЄСПЛ. *Веб-сайт “Судово-юридичної газети”*, 22 серпня 2018 р. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/123832-pravo-na-dostup-do-sudovogo-zakhistu-v-konteksti-dotrimannya-strokov-zvernennya-do-sudu-praktika-yespl>.

References

1. Koroied S.O., Prut Yu.A. Obmezenist predmetnoi yurysdyksii administratyvnykh sudiv oznakamy publichno-pravovoho sporu yak pereshkoda realizatsii konstytutsiinoho prava na oskarzhennia v sudi vsikh rishen, dii chy bezdiialnosti subiektiv vladnykh povnovazhen. *Derzhava i pravo: Zbirnyk naukovykh prats. Seriiia Yurydychni nauky. Vypusk 81 / In-t derzhavy i prava im. V.M. Koretskoho NAN Ukrainy. K.: Vyd-vo «Yurydychna dumka», 2018. S. 105–116.* 2. Loshytskyi M.V., Koroied S.O. Protsesualna zainteresovanist pozyvacha yak nova peredumova realizatsii prava na zvernennia do administratyvnoho sudu ta pidstava vidmovy u vidkrytti provadzhennia v administratyvni spravi (vidmovy u pravosuddi). *Sudova apeliatsiia. 2018. # 3 (52). S. 6–17.* 3. Ukhvala Verkhovnoho Sudu u skladi kolehii suddiv Kasatsiinoho administratyvnoho sudu vid 05 sichnia 2023 roku v administratyvni spravi # 991/5572/22, administratyvne provadzhennia # K/990/36242/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108273593>. 4. Postanova Verkhovnoho Sudu u skladi kolehii suddiv Kasatsiinoho administratyvnoho sudu vid 10 kvitnia 2019 roku u spravi # 753/21690/17, administratyvne provadzhennia # K/9901/52868/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/81047366>. 5. Bernaziuk Ya. Pro pozovy, yaki ne pidliahaiut sudovomu rozghliadu. *Veb-sait “Sudovo-yurydychnoi hazety”*, 9 travnia 2019 r. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/140426-pro-pozovi-yaki-ne-pidlyagayut-sudovomu-rozglyadu>. 6. Bernaziuk Ya. Pravo na dostup do sudovoho zakhystu v konteksti dotrimannya strokiv zvernennia do sudu, praktyka YeSPL. *Veb-sait “Sudovo-yurydychnoi hazety”*, 22 serpnia 2018 r. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/123832-pravo-na-dostup-do-sudovogo-zakhystu-v-konteksti-dotrimannya-strokiv-zvernennya-do-sudu-praktika-yespl>.

Koroied Serhii. Appeal against the judgment of the High Anti-Corruption Court in the administrative case on the application of sanctions by persons who did not participate in it

Using the example of a specific court judgment, the article examines the problem of the impossibility of an appeal against the judgment of the High Anti-Corruption Court by persons who did not participate in the case (were not involved by the court), but the court resolved the issue of their rights - seized assets (movable, immovable property) as state income, which were owned by such persons. The purpose of the article is a scientific and practical analysis of the relevant provisions of the Code of Administrative Proceedings of Ukraine in the aspect of ensuring of appeal of court judgments, as a component of the constitutional right to access to justice, by persons who were not participants in the case, but whose rights were violated as a result of the judgment of the High Anti-Corruption Court. Attention is drawn to the fact that the legal possibility of an appeal review of the judgment of the High Anti-Corruption Court in the case of the application of sanctions exists, but according to the conclusion of the Supreme Court, only the parties – participants in the case have such a right, and

not persons who did not participate in the case, but the court decided the issue on their rights. It is emphasized that in case of rejection of the claim (or rejection in recovery of certain assets to the state revenue, which belong to other persons - not the defendant), the plaintiff - the Ministry of Justice of Ukraine has the right to file an appeal (as it occurred in case No. 991/5572/22), and other persons (through whom the defendant allegedly indirectly owns such assets) who own the assets, for the recovery of which a lawsuit has been filed, do not have the opportunity to appeal the judgment of the court that deprived them of ownership. At the same time, it is noted that a court decision can be reviewed (and, accordingly, can be changed or canceled) only in the manner determined by the procedural law, within the proceedings of the case in which such a judgment was made (and not by initiating a new proceeding in another case). It is concluded that such third parties, in situation when they don't have the right to appeal the judgment of the High Anti-Corruption Court on the application of sanctions, are limited in their constitutional right to appeal to the court, which in specific circumstances contradicts the principle of the rule of law, in particular its components such as proportionality between the interests of a person and society, as well as the fairness, reasonableness, and logic of the law, because on the one hand, the law does not establish a direct prohibition for such persons to file an appeal on such a court judgments, and on the other hand, such persons have no other legal possibility to protect (restore) their property rights.

Key words: administrative proceedings, proceedings, cases on the application of sanctions, the Higher Anti-Corruption Court, judgment, appeal, third parties, access to justice, violation of law, assets, property.